פט: השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

לאכשורי גברא לא קמיבעיא לן כי קמיבעיא לן לאכשורי פירא מאי ת"ש פועלין אוכלין ענבים בראשי אומניות שלהם ובלבד שלא יהבהבו באור התם משום ביטול מלאכה כי קא מיבעיא לן היכא דאיכא אשתו ובניו מאי ת"ש [א]לא יהבהב באור ויאכל ולא יכמור באדמה ויאכל [ב]ולא יפריך ע"ג הסלע ויאכל אבל מפריך על יד על יד ואוכל התם משום ביטול מלאכה הכי נמי מסתברא דאי ס"ד משום מתוקי פירא סלע מאי מתוקי פירא איכא אי אפשר דלא ממתיק פורתא ת"ש [ג]פועלין שהיו עודרים בתאנים (ד) [ד]וגודרים בתמרים ובוצרים בענבים ומוסקין בזיתים הרי אלו אוכלים ופטורים שהתורה זיכתה להם [ה]בפיתם לא יאכלו אלא אם כן נטלו רשות מבעה"ב [ו]ולא יספות במלח ויאכל מלח ודאי כענבים ודבר אחר דמי ולא יספות במלח ויאכל ורמינהו [ז]השוכר את הפועל לעדר ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל [ח]שכרו לבצור שכרו למסוק שכרו ללקט הרי זה אוכל ופטור שהתורה זיכתה להן קצץ אחת (ט) ואחת יאכל שתים שתים לא יאכל וסופת במלח ויאכל אהייא אילימא אסיפא כיון דקצץ כל היכי דבעי ליכול אלא לאו ארישא אמר אביי לא קשיא כאן בארץ כאן בחוצה לארץ בארץ קבעא ספיתא בחוצה לארץ לא קבעא ספיתא אמר רבא מי איכא מידי דבארץ קבעא ספיתא מדאורייתא ובחוצה לארץ לא קבעא ספיתא ומותר לכתחילה אלא אמר רבא [ט]בין בארץ בין בחוצה לארץ חדא לא קבעא ספיתא תרתי קבעא ספיתא קצץ בין ספת ובין לא ספת אחת אוכל שתים שתים לא יאכל לא קצץ ולא ספת אוכל שתים שתים ספת אחת אוכל שתים שתים לא יאכל ואע"ג דנטל רשות מבעה"ב [י]דאיטביל להו למעשר וקבעא ספיתא ותרתי [יא]דקבעא ספיתא מנא לן אמר רב מתנא דאמר קרא [יב]כי קבצם כעמיר גורנה: תנו רבנן פרות המרכסות בתבואה

והדשות

מסורת הש"ס

ב) פי' שהוא כמו גחו לילנא. רש"ל [פי' ערוך ערך גל ד], ג) [נ"ב יב.], ג) [כדפי"י והא דפרי],

תורה אור השלם

ו והמה לא ידעו מחשבות יי ולא הבינו עצתו כי קבצם כעמיר גרנה: מיכה ד יב

הגהות הב"ח

(ב) גמ' עודרין בתאנים (וגודרין). מז"מ וי"ב ס"ח וגודרין: (ג) שם קלן אמת אחת יאכל כל"ל ולאות ו' נמחק:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה המרכסות בתבואה שעורין מו'. נ"ב ורמב"ם פי' שמהלכות עליהן לדרכם כמו (יפמיה מ) והרכסים לנקעה וכ"ה בירושלמי (פ"ע דתרומות) אני מרשו ולא כדלכו:

לעזי רש"י

אורס"ן [אורדו"ן]. שורות נפנים. בלצי"ר [בליצי"ר]. לפצוצ.

עין משפט נר מצוה

לח א ב מיי' פי"ב מהל' שכירות הל' י ועיין בהש"ות ומגיד משנה עשין לא טוש"ע מ"מ שי' שלו סעיף יג:
לט ג מיי' שם הלכה מ טוש"ע שם סעיף ב:
מ ד ה מיי' שם הל' י ועיין בהשגות ומגיד משנה טוש"ע שם סעיף יב:
מא ו מיי' שם הל' ד טו"ש"ע שם סעיף ב:
מב ז מיי' פ"ה מהלכות מעשר הלכה י יא טוש"ע י"ד סי' שלא סעיף ק וסעיף קא:
מג ח ט מיי' שם הל' י יפי"כ מהלכות שכירות הלכה י ועי' בהשגות ומגמ"מ טוש"ע מ"ז סי' שלו סעי' יב:
מד י מיי' פ"ה מהלכות מעשר הל' י טוש"ע י"ד סי' שלא סעי' לג:

לאכשורי גברא. להכין עצמו לאכילה מרובה לא מיבעיא לן שהרי לא אסרה עליו תורה והאי לאו כענבים ודבר אחר דמי דהתם גבי ענבים אכשורי פירא הוא: **פועלין אוכלין ענבים.** כל אכילתן משהין עד שמגיעין לראש אומניות שהן בגלות והשמש מכה אותן וממתקן: **ראשי אומניות.** ראשי שורות הכרם בלשון ארמי אוליימת"א (ב) וכלע"ז אורמ"ן: **הפס משום ביטול מלאכה.** שמבטל עצמו כשמהבהב: **דאיכא אשתו וכניו.** שלא נשכרו אלא בעל הבית ומהבהבין לו: **ולא יכמור.** יחמם שמטמינם בעפר חס: **ולא יפריך.** בלגיי"ר בלע"ז כמו שעושין לתפוחים: **על יד.** מיד ליד: עודרין מוסקין בוצרין גודרין כולם לשון לקיטה הן לכל מין ומין: **ופטורין.** מן המעשר ולא אמרינן מקח הוא לפי שאין זה מנאי שכרן אלא תורה זכתה להם: **בפיתם לא יאכלו.** משום דינא נקט ליה לפי שאוכלין הרבה: **לא יספות.** יטבול. קס"ד משום ענבים ודבר אחר קאמר ולא משום מעשר אלמא אכשורי פירא אסור: **מלח ודאי כענבים ודבר אחר דמי.** ואע"ג דעליהו דענבים קא מכדר ליה ולאו מילתא נאפיה נפשיה הוא אפת מ"מ דבר אחר הוא אבל מהבהב אימא לך דשרי: **לעדור.** לחפור: **לקשקש.** לכסות שרשים המגולים: **הרי זה לא יאכל.** מן הזיתים שנאילן דבעינן שעת גמר מלאכה: **שכרו לבצור.** בענבים: **למסוק.** בזיתים: **ללקט.** בשאר פירות אותן המושרין על גב הקרקע: **קצץ.** והתנה עם בעל הבית ע"מ שאוכל הוה ליה כעין מקח: **אחת אחת אוכל.** דאפות משמים לא חיל איסור שם גורן כדבר שלא נגמרה מלאכתו: **שתים שתים לא יאכל.** דשתים מכי מטי להו מילתא דאשיכותא כגון קליה או מקח חייל עלייהו שם גורן כדיליף אסמכתא מקרא לקמן וקביעותא דקליה ומקח דרבנן היא כדאמרן לעיל (פפ:) דאי מדאורייתא אין חילוק בין שתים לאחת: **וסופת במלח ואוכל.** קס"ד ספיתא במעשר לא מהניא ולא נקט ליה אלא לאשמועינן דלא מעכב עליה בעל הבית: **אהייא.** איצטריך לאשמועינן: **אלא לאו אריש.** דלא קצץ: **לאן בארץ לאן בחוצה לארץ.** וספיתא לאו משום ענבים ודבר אחר לענין דינא נקט לה אלא משום משיכות אכילה לענין מעשר נקט ליה ואפיפא קאי: **בארץ.** דמעשר דאורייתא הוקבעה ספיתא דספיתא במלח גמר מלאכתייהו דגלי דעתיה דלית ליה גורן אחרינא: **מוסר לכתחילה.** נתמיה. היכא דמעשר דידיה מדרבנן מקבע ליה ספיתא מדרבנן דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: **תרתי קבעא ספיתא.** כדיליף לקמן בפסות משמים לא הוי גורן: **קצץ בין ספת ובין לא ספת.** קלילה משוי גורן כשהן שתים ואחת אחת אוכל שתים לא יאכל וכיון דאכילה ע"י קלילה ליתא כשתים אלא באחת לא קבע בהם ספיתא משום הכי קתני סופת במלח ואוכל ואפיפא דוקא קאי: **לא קצץ ולא ספת אוכל שתים.** ספת לא יאכל שתים דקבעא ספיתא ומשום הכי קתני בגרייתא קמייתא ולא יספות דלאו בקצץ אחרי ואכילתו בשתים שתים: **ותרתי דקבעא ספיתא מנלן.** כלומר מנלן דבעינן תרתי וכגון לא: **כי קבצם כעמיר גורנה.** אין גורן בלא קיבוץ ואין קיבוץ פחות משתים: **המרכסות בתבואה.** [א] שעורין שעורין במים ומייבשין אותן בתנור ודשין אותן בפרות להסיר קליפתן והוא מוסלא:

והדשות

כי קבצם כעמיר גורנה. אסמכתא היא: **המרכסות** בתבואה. לא לעשות לחם מיירי דהיכא דשייכא חלה לא אזלינן בתר גמר מלאכה בתבואה לעשות קליות או שתים מיירי:

והדשות

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com